

Made by: D-r Vojo Belovski, university associate proffesor at the Faculty of Law, Goce Delchev University, Stip,

РЕВИЗИЈА

Со посебен акцент на дозволеност на ревизија

Abstrakt

Краток извадок

Ревизијата е правен лек што можат да го користат странките во парничната постапка, првенствено со цел да обезбедат материјалноправна и процесноправна законитост на судската одлука во конкретен предмет.

Ревизијата и повторувањето на постапка како вонредни правни лекови преставуваат за странката едно правно средство повеќе во нејзиното настојување да постигне заштита на своите права или да се одбрани од неоснованите претензии на другата странка.

Против правосилна пресуда донесена во втор степен странките можат да изјават ревизија во рок од 30 дена од денот на доставување на пресудата. Значи, основното правило во поглед на дозволеноста на ревизијата е дека странките можат да изјавуваат ревизија *само* против правосилна пресуда донесена во втор степен. Ревизија не може да се изјави против пресуда на суд од прв степен и кога таа станала правосилна. Постои двојно ограничување за изјавување на ревизија: со оглед на вредноста на спорот и само со оглед на видот на спорот.

Ревизија може да се изјави само поради суштествени повреди на одредбите на парничната постапка и погрешна примена на материјалното право. Ревизија не може да се изјави поради погрешно или нецелосно утврдена фактичка сосостојба. Изјавувањето на ревизијата поради суштествена повреда на одредбите на парничната постапка е ограничено. Постапката во врска со изјавената ревизија е слична како и постапката по жалба. За ревизијата одлучува Врховниот суд на РМ (ревизискиот суд) во совет составен од пет судии и тоа без расправа.

Поднесената ревизија не го задржува извршувањето на правосилната пресуда против која е изјавена.

Клучни зборови:

Пресуда, вонреден правен лек, суд, странки.

Вовед

Парничното дејствие, со кое странката му се обраќа на повисокиот суд, или по исклучок, на првостепениот суд, работата уште еднаш да ја испита и постоечката одлука да ја преиначи или укине, е правен лек.

Правни лекови се викаат оние парнични дејства на странките со кои се побива некоја судска одлука како неисправна и се предлага таа одлука да се преиначи, односно укине и да се донесе друга одлука која ќе биде поповолна за жалителот.

Правните лекови во теоријата на граѓанската постапка се делат на редовни и вонредни, но не постои некој сигурен критериум по кој би можела таа поделба да се спроведе во сите процесни системи.

Обично се тврди дека редовните правни лекови се изјавуваат само против неправосилни пресуди, тие се суспензивни, деволутивни, а вонредните правни лекови се изјавуваат против правосилни пресуди, тие се по правило несуспензивни, значи не го одложуваат извршувањето на судската одлука и се недеволутивни или ремостративни, т.е повторното испитување на нападнатата судска одлука го врши повторно судот кој ја донел таа одлука. И редовните и вонредните правни лекови се врзани со строги законски рокови. Роковите за вложување на редовните правни лекови се многу кратки, а роковите за изјавување на вонредните правни лекови се по правило многу подолги.

Ревизијата¹ е вонреден правен лек што можат да го користат странките во парничната постапка, првенствено со цел да обезбедат материјалноправна и процесноправна законитост на судската одлука во конкретен предмет.

Со Законот за парнична постапка од 1956 год.² ревизијата била предвидена како редовен правен лек против второстепена пресуда. Првобитната можност за нејзината употреба била широко отворена. Но, бидејќи странките често се користеле со овој правен лек, од праксата е упатена замеска дека со неа постапката се развлекува, па поради тоа правото на побивање на второстепената пресуда со вложување на ревизија како редовен правен лек со новелата од 1965 год.³ било многу ограничено. Со Законот од 1977 год.⁴ не е предвидена можноста второстепените пресуди да се побиват со редовни правни лекови. Со истиот закон е воведена ревизијата како вонреден правен лек, со што се скратува постапката и странките побрзо ги остваруваат своите права. Од

---

¹ Самиот термин „ревизија“ етимолошки потекнува од латинскиот збор „revidere“ што преведено значи „да се испита“, „да се изврши преглед“ и од новолатинскиот „revisio“, што значи „повторно да се прегледа“, „одново да се погледа“, „уште еднаш да се види“ заради испитување и просудување. Од Википедија — слободната енциклопедија.

² „Службен лист на СФРЈ“, бр.4/57 од 8.12.1956 год.

³ „Службен лист на СФРЈ“, бр.12/65 од 15.03.1965 год.

⁴ „Службен лист на СФРЈ“, бр.4/77 од 14.01.1977 год.

друга страна, ревизијата како вонреден правен лек си ја задржала својата основна смисла која ја имала во југословенскиот правен систем како редовен правен лек

Ревизијата и повторувањето на постапка како вонредни правни лекови преставуваат за странката едно правно средство повеќе во нејзиното настојување да постигне заштита на своите права или да се одбрани од неоснованите претензии на другата странка. Тие преставуваат трета инстанца која истовремено ќе осигура правилност и законитост во судењето и трајно единство на правниот поредок со единствена примена на законите на целото нивно подрачје на важење.

Во Законот за парнична постапка „Службен весник на РМ„ бр. 7 од 20.01.2011 год. – пречистен текст, во глава дваесет и петта се наоѓаат одредбите за вонредниот правен лек ревизија и повторување на постапката, а во член 375 се наведени причините за изјавување на ревизија: ревизија може да се изјави само поради суштествени повреди на парничната постапка и поради погрешна примена на материјалното право. Со ревизија не може да се побива правосилна пресуда поради погрешна и нецелосно утврдена фактичка состојба. Изјавувањето на ревизијата поради суштествена повреда на одредбите на парничната постапка исто така е ограничено. Ревизија може да се изјавува поради апсолутни суштествени повреди на одредбите на парничната постапка, непрописен состав на судот, учество на судија или судија поротник кој требало да се иземе, судска надлежност, стварна надлежност, недозволені располагања на странките, недозволено донесување на неспорни пресуди, повреда на начелото на сослучување на другата страна, повреда на правото на употреба на својот јазик, способност да се биде странка, неуредности во застапувањето, повреда на начелото за пресудена работа, постоење недостаоци во пресудата поради кои таа не може да се испита. Поради релативна суштествена повреда на одредбите на парничната постапка, ревизија може да се изјавува само ако повредата е сторена во постапка пред второстепениот суд. Поради пречекорување на тужбеното барање ревизија може да се изјави само ако таа повреда е сторена во постапката пред второстепениот суд.

I. Ревизија против пресуда

1.1. Поим и карактеристики на ревизија против пресуда

На 8 декември 1956 година е донесен првиот Закон за парнична постапка во Социјалистичка Југославија кој е објавен во „Службен лист на ФНРЈ„ бр.4/57. Според ЗПП од 1956 год. под ревизија се

подразбирало редовен, суспензивен⁵ и деволутивен⁶ правен лек⁷ против второстепена судска одлука пред редовните судови. Постапките пред стопанските и војните судови биле само двостепени и овде немало ревизија. Ревизијата била донекаде заменета со Барање за заштита на законитоста (Б33), но не целосно, бидејќи Б33 бил вонреден, несуспензивен правен лек, кој не можеле да го изјавуваат странките во своја корист, туку можел да го изјавува само претседателот на Врховниот стопански суд, односно сојузниот јавен обвинител во општ интерес.⁸

Постоеле два вида на ревизии: ревизија против второстепена пресуда и ревизија против второстепено решение. Овие два вида на ревизии се разликувале не само по објектот кој се изјавени, туку и по причините поради кои можело да се изјавува ревизија и по постапката која се водела по повод изјавената ревизија.⁹

Со Законот за парнична постапка „Службен лист ФНРЈ, бр. 4/77,, ревизијата станува вонреден правен лек.

Во Република Македонија се применуваше Законот за парнична постапка „Службен лист на СФРЈ,, бр.4/77,36/77,36/80,69/82,58/84,57/89,20/90 и 35/91, а по осамостојувањето на Р. Македонија во 1991 год. овој закон, согласно член 5 од Уставниот закон за спроведување на Уставот на Република Македонија¹⁰ се применуваше како републички закон. Првиот закон за парнична постапка на независна Република Македонија е донесен и е објавен во „Службен весник на Р.Македонија,,бр.33/98 од 11.07.1998 год. И во нашиот Закон за парнична постапка ревизијата преставува вонреден правен лек кој го користат страните во парничната постапка со цел да се обезбеди материјално-правна и процесно-правна законитост

---

⁵ Суспензивност преставува својство на одредено процесно дејство да го одложи настапувањето на одредени процесни последици кои инаку би настапиле ако тоа дејство не е превземено. Овој израз обично се употребува со него да се означи својството на редовните правни лекови да се спрече настапувањето на извршноста на кондемпнаторната пресуда и на другите одлуки. Prof. dr. Sinisa Triva, Rjecnik graganskog precesnog prava, Zagreb 1968

⁶Деволутивен правен лек е правен лек за чија основаност решава повисок суд (judex ad quem). Деволутивните правни лекови преставуваат ефикасно средство за борба против незаконити одлуки, бидејќи одлучувањето се доверува на друг пообјективен, независен, повисок и поквалификуван суд. По правило деволутивни се сите редовни правни лекови. Prof. dr. Sinisa Triva, Rjecnik graganskog precesnog prava, Zagreb 1968

⁷ Правен лек-изјава на волја со која од повисокиот орган се бара да ја испита законитоста не некој акт, види Pravni leksikov drugo izmenjeno I dopunjeno izdanje, Savremena administracija, Beograd, 1970,

⁸ Dr.Zuglia,S. Graganski parnicni postupak FNRJ, Zagreb,1957, str.553

⁹ Dr.Zuglia,S. Graganski parnicni postupak FNRJ, Zagreb,1957, str.553

¹⁰ „Службен весник „, бр.52/91

на судските одлуки. По исклучок со ревизијата се остваруваат и пошироки правнополитички цели.

Ревизијата против пресуда е вонреден, деволутивен, несуспензивен, преклузивен, двостран и ограничен правен лек. Тој е вонреден правен лек бидејќи се изјавува против правосилна пресуда која е донесена во втор степен, не е дозволено прескокнување на жалбата, но не се бара жалбата да била изјавена од странката која ја изјавува ревизијата. Ревизијата е деволутивен правен лек бидејќи по неа одлучува повисок суд од оној кој ја донел пресудата која се побива со ревизијата. За ревизијата одлучува Врховниот суд на Република Македонија. Ревизијата е несуспензивен правен лек, бидејќи таа не го одложува извршувањето на правосилната пресуда против која е изјавена ревизијата. Ревизијата е преклузивен правен лек бидејќи се изјавува во рок од триесет дена од доставувањето на преписот на пресудата. По тој рок се губи правото за изјавување на истата. Ревизијата е двостран правен лек, бидејќи примерок од ревизијата се доставува на двете парнични странки. И за крај користењето на ревизијата е ограничено во однос на причините поради кои може да се изјави и во однос на дозволеноста кога може да се изјави.

1.2. Дозволеност на ревизија

1.2.1. Историски осврт

Според ЗПП од 1956 год. ревизијата била начелно дозволена против сите второстепени пресуди на врховните судови на независните републики и на Автономната покраина Војводина, на Сојузниот врховен суд, без разлика на видот и вредноста на спорот. Единствено, по закон е исклучена ревизијата кога правната основа на предметот во второстепената пресуда се заснова исклучиво на примената на републичкиот закон. Таквата пресуда не можела да се побива поради погрешна правна оценка на предметот, ниту поради повреда на битните прописи на постапката. За примената на републичките закони, Врховниот суд на независните републики и на Автономната покраина Војводина преставувале највисока судска инстанца. Кога би межело и во поглед на примената на републичките закони да се изјавува ревизија против пресудите на Врховните судови на независните републики и на Автономната покраина Војводина, тогаш ревизијата би морала да се разгледува на опште седница на Врховниот суд со што би довело до преоптеретување со работа на тие судови. Затоа со ЗПП од 1957 год. не било дозволено изјавување на ревизија против пресудите на независните републики и на Автономната покраина Војводина, во која ревизија правната оценка на предметот се заснова исклучиво на примената на републичкиот закон. Во таквите пресуди можело да се изјавува ревизија само поради повреда на битните прописи на постапката, значи поради повреда на сојузниот закон и за таа повреда одлучувал Сојузниот врховен суд. Без разлика на вредноста на спорот

ревизијата била допуштена против второстепените пресуди на окружните судови само во споровите за законска издршка, за чување и одгледување на деца и во случај кога окружниот суд ќе ја преиначел фактичката состојба утврдена во пресудата на општинскиот суд. Не било дозволено изјавување на ревизија во споровите за нарушено владение, во споровите за одкажување на договорите за наем и закуп на стан и деловен простор, освен ако второстепениот суд ја преиначил фактичката состојба утврдена од првостепениот суд.¹¹

Со ЗПП од 1956 год. ревизијата била предвидена како редовен правен лек против второстепени пресуди, првобитната можност за нејзина употреба била широка, но бидејќи странките често се служеле со овој правен лек, од пракса била упатена замерка дека со неа се одолговлекува постапката. Поради тоа правото на побивање на второстепената пресуда со ревизија како редовен правен лек со новелата од 1965 година било многу ограничено.

По измените и дополнувањата на ЗПП од 15 март 1965 година ревизијата е дозволена само во еден случај: ако второстепениот суд со својата одлука ја преиначил нападнатата пресуда, бидејќи утврдил поинаква фактичка состојба од онаа што ја утврдил првостепениот суд, но, и во тој случај не е дозволено изјавување на ревизија против пресуда што Републичкиот Врховен суд ја донел применувајќи ги исклучиво републичките закони¹². Со овие законски измени ревизијата го изгубила значењето на редовен правен лек, бидејќи била дозволена само во случај ако второстепениот суд ја изменил фактичката состојба која била утврдена во првостепената пресуда. Второстепениот суд може да ја измени фактичката состојба утврдена со првостепената пресуда ако врз основа на расправа пред тој суд утврдил поинаква фактичка состојба од онаа што е утврдено во првостепената пресуда, ако поинаку од првостепениот суд ги оценил исправите или посредно изведените докази, а пресудата на првостепениот суд е заснована исклучиво на тие докази и ако од фактите кои ги утврдил првостепениот суд се изведени неточни заклучоци за постоењето на други факти и на тие факти е заснована пресудата на првостепениот суд, а второстепениот суд од тие утврдени факти извел поинаков заклучок. Ревизијата во тие случаи била дозволена ако второстепениот суд ја преиначил првостепената пресуда. Ниту во тие случаи не била дозволена ревизијата ако било одлучено во спор за нарушено владение, бидејќи во тој случај не се донесува второстепена пресуда, туку се донесува второстепено решение.

Со Законот за парнична постапка од 1956 год. не била предвидена можноста второстепената пресуда или второстепеното решение да бидат нападнати со редовен правен лек. Со истиот закон е

---

¹¹ Dr.Zuglia,S. Graganski parnicni postupak FNRJ, Zagreb,1957

¹² Dr Poznic,B. Gragansko procesno pravo, Beograd,1965, str.404

воведена ревизијата со која странките можат да ја побиват правосилната пресуда донесена во втор степен. Со ваквото уредување се скратува траењето на парницата и тужителот побрзо доаѓа до остварувањето на своето право. Од друга страна, ревизијата како вонреден правен лек го задржала својот основен смисол кој и припаѓал во југословенскиот правосуден систем како редовен правен лек: по пат на ревизија врховниот суд доаѓа до прилика да завземе став по одредени правни прашања, те со својата одлука допринесува за воедначување на праксата на пониските судови. Покрај оваа главна цел, ревизијата како и другите правни лекови, преставувала за странките едно средство повеќе во остварувањето на своите настојувања за остварување на заштита на своите права или да се одбрани од неоснованите претензии на другата страна. Странките можеле да изјавуваат ревизија против правосилни второстепените пресуди. Овој принцип имал многу ограничувања кои имале за цел да се спречи преоптеретувањето на врховните судови. Во имотните спорови во кои тужбеното барање се однесувало на побарување во пари, на предавање на ствари, или на извршување на некои други чинидби, ревизијата била дозволена ако вредноста на спорот надминувал износ од 5.000 динари. Ако пресудата била нападната делумно, тогаш била меродавна вредноста на делот кој е зафатен со ревизијата. Во имотните спорови во кои тужбеното барање се однесувало на побарување во пари, на предавање на ствари или на извршување на друга чинидба, ревизијата била дозволена ако вредноста на предметот на спорот, која тужителот ја навел во тужбата, е поголема од 5.000 динари. Во некои имотни спорови ревизијата била дозволена без разлика на вредноста на спорот, во овие исклучоци спаѓале¹³:

- 1) Спорови за издржување, споровите од работни односи, спорови од авторски права;
- 2) Споровите кои се однесувале за заштита и употреба на пронајдоци и технички унапредувања, модели и жигови, спорови кои се однесувале на правото на употребата на фирма или назив, споровите од нелојална конкуренција;
- 3) Имотноправни спорови, вклучувајќи и спорови за надомест на штета, кои настанале од противуставни и противзаконски правни работи со кои организациите на заружениот труд или на работните луѓе на територијата на другите републики или автономни покраини, а со тоа и другите републики или автономни покраини се ставале во нерамноправна положба на единствениот југословенски пазар.

Со законот за изменување и дополнување на Законот за парнична постапка „Службен лист на СФРЈ“, бр.69/82 од 19.11.1982 год. вредносниот критериум за дозволаност на ревизија се променил и во

---

¹³ Dr Poznic, B. 1982, Gragansko procesno pravo, Beograd

членот 380 став 4 по точка 1 е додадена нова точка 1а), па со измените сега ревизијата била дозволена во имотните спорови доколку вредноста на предметот на спорот на побиваниот дел на правосилната пресуда преминувал 50.000 динари, и независно од вредноста на предметот на спорот ревизијата била секогаш дозволена: 1) во споровите за издржување; 2) во споровите за надомест на штета за изгубено издржување поради смрт на давателот на издршката; 3) во работните спорови; 4) во споровите за авторско право; 5) во споровите кои се однесувале за заштита и употреба на пронајдоци и технички унапредувања, модели и жигови, спорови кои се однесувале на правото на употребата на фирма или назив, споровите од нелојална конкуренција; 6) во имотноправни спорови, вклучувајќи и спорови за надомест на штета, кои настанале од противуставни и противзаконити правни работи и дејствија со кои организациите на заружениот труд или на работните луѓе на територијата на другите републики или автономни покраини, а со тоа и другите републики или автономни покраини се ставале во нерамноправна положба на единствениот југословенски пазар. Ревизијата не била дозволена против пресудите од мала вредност како и брачните спорови.¹⁴

Со Законот за парнична постапка „Службен весник на РМ,, бр.33/1998, вредноста на предметот на спорот за кој е дозволено изјавување на ревизија изнесувал 300.000 денари за имотните спорови, а независно од вредноста на побиваниот дел од правосилната пресуда, односно од предметот на спорот, ревизијата била секогаш дозволена: 1) во спорови за издршка; 2) во спорови за надомест на штета за изгубена издршка поради смрт на давателот на издршката; 3) во споровите од авторско право, 4) во споровите што се однесуваат на заштита и употреба на пронајдоци и технички унапредувања, мостри, модели, жигови, право на употреба на фирма или назив, спорови за нелојален натпревар и монополистички однесувања. Ревизијата била дозволена во патернитетните и матернитетните спорови.¹⁵

Со ЗПП објавен во „Службен весник на РМ,, бр.79/05 од 21.09.2005 год. ревизијата била дозволена ако вредноста на предметот на спорот на побиваниот дел на пресудата надминува 500.000 ден. Новитет во однос на предходниот ЗПП од 1998 год. е тоа што кај каузалниот критериум без оглед на вредноста на предметот на спорот ревизијата е дозволена во споровите од работен однос по повод престанок на работен однос, и е воведена една новина дека по исклучок е дозволена ревизија и против второстепена пресуда против која не може да се изјави ревизија (според оној вредносен критериум), ако второстепениот суд тоа го дозволил. Второстепениот суд може така да одлучи, ако оцени дека одлуката во спорот зависи од решавање на некое материјално-

---

¹⁴ Д-р. Георгиевски, С. 1984, Граѓанско процесно право, Скопје, Култура.

¹⁵ Д-р. Георгиевски, С. 2000, Граѓанско процесно право, Скопје, Култура

правно или процесно-правно прашање важно за обезбедување на единствена примена на законот и воедначување на судската практика. Во образложението на пресудата второстепениот суд е должен да ги наведе причините поради кои смета дека решавањето на тоа материјално-правно или процесно-правно прашање е важно за обезбедување на единствена примена на законот и уедначување на судската практика.

Со ЗИДЗПП „Службен весник на Р.М., бр.116 од 01.09.2010 год. новитет е тоа дека ревизијата е дозволена и во оние спорови каде во постапката по жалба второстепениот суд ја преиначил првостепената пресуда. Вредносниот критериум е покачен на 1.000.000 ден., и потенцирано е дека за паричните побарувања по основ од споровите за заштита на авторско право, заштита и употреба на пронајдоци и технички унапредувања, мостри, модели и жигови, важи овој вредносен критериум дека вредноста на предметот на спорот на побиваниот дел на пресудата треба да надминува 1.000.000 ден.

1.2.2. Дозволеност на ревизија според Законот за парнична постапка

Против правосилна пресуда донесена во втор степен странките можат да изјават ревизија во рок од 30 дена од денот на доставување на препис на пресудата.

Основното правило во поглед на дозволеноста на ревизијата е дека странките можат да изјавуваат ревизија само против правосилна пресуда донесена во втор степен. Ревизија не може да се изјави против пресуда на суд од прв степен и кога таа станала правосилна. Со тоа, кај ревизијата стрикно е пропишано правилото на забрана на прескокнување на судските инстанции. Постапката во врска со изјавената ревизија е слична како и постапката по жалба. За ревизијата одлучува Врховниот суд на РМ (ревизискиот суд) во совет составен од пет судии и тоа без расправа.

Врховниот суд на Република Македонија одлуката по ревизијата ќе ја донесе најдоцна во рок од осум месеци од денот на приемот на предметот во работа.

Поднесената ревизија не го задржува извршувањето на правосилната пресуда против која е изјавена.

Постои двојно ограничување за изјавување на ревизија: 1) со оглед на вредноста на предметот на спорот (вредносно е ограничена можноста за изјавување на ревизија) и 2) само со оглед на видот на спорот.

1) Со оглед на вредноста на спорот- *ratione valoris*, ревизијата е дозволена во спорови во кои вредноста на предметот на спорот на побиваниот дел на правосилната пресуда преминува 1.000.000 денари. Како вредност на предметот на спорот се зема само вредноста на

главното побарување. Каматите, парничните трошоци, договорните казни и другите споредни побарувања не се земат во предвид ако не го сочинуваат главното побарување.

2) Со оглед на видот на спорот-*ratione causes*, односно независно од вредноста на побиваниот дел од правосилната пресуда, ревизијата е секогаш дозволена: 1) во споровите за издршка, односно во спорови за издржување превземени со договор за доживотна издршка и други договори; 2) во споровите за надомест на штета за изгубена издршка поради смрт на давателот на издршката; 3) во споровите од работните односи по повод престанок на работниот однос; 4) во споровите за заштита на авторско право, освен за паричните побарувања по тој основ; 5) во спорови што се однесуваат на заштита и употреба на пронајдоци и технички унапредувања, мостри, модели и жигови и на правото на употреба на фирма или назив, како и во споровите од нелојален наптретар и монополистички однесувања, освен за паричните побарувања по тие основи.¹⁶

Новина во нашето парнично законодавство која е внесена со ЗИДЗПП од 2010 год., објавен во „Службен весник на Р.М., бр.116 од 01.09.2010 год., е тоа дека ревизијата е секогаш дозволена во споровите во кои по постапка по жалба второстепениот суд ја преиначил првостепената пресуда. Ова од причина што ако второстепениот суд веќе еднаш ја укинал првостепената пресуда и предметот го вратил на повторно судење, и ако по повод таа пресуда странките изјават жалба и второстепениот суд пак најде дека има некои суштествени повреди на одредбите на парничната постапка, погрешно или нецелосно утврдена фактичка состојба, тогаш второстепениот суд ќе закаже расправа и мериторно ќе одлучи, на таа расправа тој може да утврди поинаква фактичка состојба од онаа што ја утврдил првостепениот суд и тогаш ќе ја преиначи првостепената пресуда. Со оглед на тоа дека второстепениот суд на расправата на која извел докази кои првостепениот суд веќе ги има изведено и второстепениот суд утврдил поинаква фактичка состојба од онаа што ја утврдил првостепениот суд, е потребно против оваа пресуда да е дозволено изјавување на ревизија. На овој начин се дозволува еден вид двостепеност на постапката, со кое се контролира правосилноста на оваа пресуда донесена од страна на второстепениот суд која во суштина има првостепено значење.

По исклучок ревизијата е дозволена и против второстепена пресуда против која не може да се изјавува ревизија со оглед на вредноста на предметот на спорот (вредносен критериум), ако второстепениот суд во изреката на пресудата што ја донел, тоа го дозволил. Второстепениот

---

¹⁶ д-р.Јаневски,А.,д-р Зороска, Т. 2009. Граѓанско процесно право, книга прва-парнично право, второ изменето и дополнето издание, Скопје, Правен факултет „Јустинијан Први.,

суд може да ја дозволи оваа ревизија ако го конкретизира опфатот на правното прашање кое би се покренало пред Врховниот суд на Република Македонија, ако оцени дека одлуката во спорот зависи од решавање на некое материјално-правно или процесно-правно прашање важно за обезбедување на единствена примена на законот и воедначување на судската практика. Ова е така наречена вонредна ревизија.

Во споровите од мала вредност не е дозволено изјавување на ревизија, како и во споровите поради смеќавање на владение. Ревизијата не е дозволена и во постапките за поништување и развод на брак.

Во стопанските спорови против правосилна пресуда донесена во втор степен доволно е ревизија ако вредноста на предметот на спорот на побиваниот дел од правосилната пресуда надминува 1.500.000 денари. Во стопанските спорови против второстепена правосилна пресуда секогаш е дозволено ревизија во споровите за заштита на авторско право, освен за паричните побарувања по тој основ и во споровите кои се однесуваат на заштита и употреба на пронајдоци и технички унапредувања, мостри, модели и жигови и на правото на употребса на фирма или назив, како и во споровите од нелојален натпревар и монополистички однесувања, освен за паричните побарувања по тие основи.¹⁷

Од судската практика – правни стојалишта:¹⁸:

- спорот за раскинување на договорот за доживотна издршка е спор за издршување согласно чл.372 став 3 точка 1 од ЗПП;

- кога повеќе тужители со една тужба остваруваат барања кои не се засноват на ист туку на истовиден фактички и правен основ, тогаш дозволеноста на ревизијата согласно чл.372 став 2 од ЗПП се цени спрема вредноста на барањето на секој тужител посебно;

- не е дозволена ревизија против решение за прекин на постапката;

- не е дозволена ревизија против правосилна пресуда од втор степен со која е одбиено барањето за развод на брак, за поништување на брак и за утврдување дека бракот е непостоечки;

- не е дозволена ревизија против решение на второстепениот суд за трошоците по постапката, додека ако со ревизијата се побива одлуката за тужбеното барање, тогаш се преиспитува и одлуката за трошоците на постапката, бидејќи зависи од одлуката за главното

---

¹⁷ д-р.Јаневски,А.,д-р Зороска, Т. 2012. Граѓанско процесно право, книга прва- парнично право, Скопје, Правен факултет „Јустинијан Први,, Види Член 372 од ЗПП.

¹⁸ Проф. д-р Чавдар,К. Доцент д-р Чавдар, К. 2011, Закон за парничната постапка со коментари, судска практика, обрасци за практична примена и предметен регистар, Скопје, Академик.

барање;

-во имотно-правните спорови за утврдување на невестинитост на исправа, дозволеноста на ревизија е спрема вредноста на предметот на спорот;

-кога тужбеното барање не се однесува на паричен износ, тогаш меродавната вредност на предметот на спорот од побиваниот дел на второстепената пресуда за оцена на правото на ревизија, онаа што тужителот ја навел во тужбата;

Кога во тужбата вредноста на предметот на спорот не е назначен или е назначен како неопределен, тогаш со таквата тужба се постапува како со неуреден поднесок.¹⁹ Ако поради пропуст на судот, врз основа на неуредна тужба во врска со назначената вредност на предметот на спорот, е донесено пресуда која понатаму се побива, во тој случај дозволеноста на ревизијата се цени спрема основицата според која тужителот ја платил таксата на тужбата за делот кој се однесува на побиваниот дел од второстепената пресуда.

Во споровите за доживотно издржување ревизијата е секогаш дозволена независно од вредноста на предметот на спорот на побиваниот дел од второстепената пресуда, само кога спорот се води меѓу примателот и давателот на издршката. Така што од исходот на спорот зависи правото на издржување.²⁰

Во споровите по повод договор за доживотна издршка кои се водат меѓу правните последователи на договорните страни или меѓу едната договорна страна и правните последователи на другата договорна страна, ревизијата е дозволена ако вредноста на предметот на спорот на побиваниот дел од правосилната пресуда надминува 1.000.000 денари, бидејќи овие спорови спаѓат во категоријата на имотно-правни спорови.

Кај споровите поврзани со подстанарски односи, ревизијата е дозволена според правилото за вредносен критериум, бидејќи договорот за подстанарски односи преставува договорен однос од областа на граѓанското право, па според тоа станува збор за спор од член 372 став 2 од ЗПП.

-Ревизијата не е дозволена против решение на второстепениот суд за отфрлање на жалбата во парниците за смеќавање на владение;

Странката која не изјавила жалба против прерсудата на првостепениот суд, нема право на ревизија против правосилната пресуда со која второстепениот суд, одлучувајќи по жалбата на спротивната странка, таа жалба ја одбил и во побиваниот дел ја потврдил пресудата на првостепениот суд;

---

¹⁹ Чл.101 вв со чл.98 од Закон за парничната постапка, „Службен весник на РМ,, бр. 7 од 20.01.2011 год.

²⁰ Член 372 став 3 точка 1 од , Закон за парничната постапка, „Службен весник на РМ,, бр. 7 од 20.01.2011 год.

Правната природа на спорот од која зависи дозволеноста на ревизијата судот ја утврдува замајќи ја во предвид целокупната фактичка основа на спорот.

1.3 Вонредна ревизија

Вонредната ревизија е вонреден правен лек чие изјавување е дозволено по исклучок, заради остварување на одредени правно политички цели. Вонредната ревизија има за цел да обезбеди воедначување на судската практика и единствена примена на правото во врска со определени правни прашања. Оваа така наречена вонредна ревизија за прв пат се појавува со ЗПП од 2005 год., каде во член 372 став 4 ревизијата по исклучок е дозволена и против второстепени пресуди против кои не може да се изјавува ревизија според вредносниот критериум, ако второстепениот суд во изреката на пресудата што ја донел тоа го дозволил. Второстепениот суд може така да одлучи ако оцени дека одлуката во спорот зависи од решавање на некое материјално-правно или процесно-правно прашање важно за обезбедување на единствена примена на законот и воедначување на судската практика. Во образложението на пресудата второстепениот суд е должен да наведе заради кое правно прашање ја дозволил ревизијата и да ги наведе причините поради кои смета дека ова е важно за обезбедување на единствена примена на законот и уедначување на судската практика.

Врховниот суд на Република Македонија има завземено став дека апелационите судови кои дозволуваат ревизија против второстепена пресуда, во своите пресуди не го конкретизирале правното прашање кое би се поставило пред Врховниот суд на Република Македонија, односно во образложението на пресудите не го навеле правното прашање за кое е дозволено ревизија, не ги навеле пресудите кои укажуваат на не воедначената примена на законот, ниту ги образложиле причините поради кои сметат дека е тоа важно за единствена примена на законот и воедначување на судската практика.²¹ Поради тоа со ЗИДЗПП од 2010 год. е изменет режимот на вонредната ревизија и се направени некои допрецизирања: второстепениот суд може да дозволи ревизија со конкретизирање на опфатот на правното прашање кое би се покренало пред Врховниот суд на Република Македонија.

Опфатот на правното прашање може да се однесува само на одредени одлуки во случај кога побиваната пресуда содржи повеќе одлуки. Во образложението на пресудата второстепениот суд е должен да наведе заради кое правно прашање ја дозволил ревизијата, да ги изнесе причините поради кои оценува дека одлуката во спорот зависи од решавањето на односното материјално-правно или процесно-правно

---

²¹ д-р.Јаневски,А.,д-р Зороска, Т. 2012. Граѓанско процесно право, книга прва-парнично право, Скопје, Правен факултет „Јустинијан Први,„

прашање, да ги наведе одлуките кои укажуваат на невоедначената примена на законот, како и да ги образложи причините поради кои смета дека ова е важно за обезбедување на единствена примена на законот и воедначување на судската практика.

Во Република Македонија, оценувањето на законитоста на одлуките на основните и апелационите судови, завршува со одлуката на Врховен суд на РМ по повод поднесената ревизија. Други правни лекови во тој поглед не се предвидени, како што предходно постоела можноста преку поднесување на “барање за заштита на законитоста”. Поради тоа постои размислување дека постои потреба за воведување на Уставна жалба (тужба) по примерот на Република Хрватска и Република Словенија, која би можела да се употреби и против правосилни и конечни судски одлуки со кои е повредено некое право на граѓаните. Уставот на РМ нема надлежност да постапува по уставни жалби (тужби) поднесени од граѓаните на кои им е повредено некое уставно загарантирано право или слобода.

Странките можат во ревизијата да изнесуваат нови факти и да предлагаат нови докази само ако тие се однесуваат на суштествени повреди на одредбите на парничната постапка поради кои може да се изјави ревизија.²²

Со ревизијата не може да се изнесуваат нови факти и да се предлагаат нови докази заради укажување на погрешно или нецелосно утврдена фактичка состојба, бидејќи согласно член 375 став 3 од ЗПП „ревизија не може да се изјави поради погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба“.

Не е недозволено во ревизијата да се изнесуваат нови факти и да се предлагаат нови докази кои се однесуваат на суштествени повреди на одредбите од парничната постапка, поради кои се напаѓа побиваната пресуда, а поради кои може да се изјави ревизија. На пример, може да се докажува дека странката не била уредно поканета за рочиштето на кое е донесена пресудата, бидејќи потписот на доставницата не е нејзин, или пак дека ја пронашла пресудата со која спорот меѓу странките е правосилно завршен, или дека пресудата врз основа на признание е дадена под присила или измама, или пак дека судијата поротник е близок роднина на противната странка и морал да биде иземен, што го докажува со извод од матична книга на родените, или дека дал навремена жалба против првостепена пресуда приложувајќи притоа соодветен доказ.

Се поставува прашањето какво е дејството на поднесените нови факти и предложените нови докази, бидејќи ревизорскиот суд не може да изведува докази, а самото нивно наведување во ревизијата не може

---

²² Член 378, , Проф. д-р Чавдар, К. Доцент д-р Чавдар, К. 2011, Закон за парничната постапка со коментари, судска практика, обрасци за практична примена и предметен регистар, Скопје, Академик

да биде основ за уважување на ревизијата. Во таков случај ревизорскиот суд може ако од приложените исправи кон ревизијата во оригинал или заверена копија не може да се утврди со сигурност точноста на тврдењето на подносителот на ревизијата, да побара преку првостепениот суд или преку второстепениот суд ако наводите се однесуваат на постапката пред него, да ја утврди веродостојноста или точноста на наводите од ревизијата, па потоа ревизорскиот суд ќе донесе одлука по повод поднесената ревизија.²³

II.Ревизија против решение

2.1. Поим на ревизија против решение

Ревизија против решение е вонреден правен лек што странките можат да го изјават против решение на второстепениот суд со кое постапката правосилно е завршена. Ревизијата не може да се изјави против правосилни решенија на второстепениот суд со кои не се завршува постапката, како ни против правосилни решенија на второстепениот суд во споровите во кои не е дозволена ревизија против правосилни пресуди.

Решенија на второстепениот суд со кои постапката правосилно е завршена, на пример се оние со кои е потврдено правосилното решение за: отфрлање на тужбата поради апсолутна ненадлежност на судот; за отфрлање на тужбата кога недостатокот на тужбата не е отстранет; поради недостатоци во способноста да се биде странка или во парничната способност, кои не можеле да се отстранат.

Ревизија секогаш е дозволена против решение на второстепениот суд со кое се отфрла изјавената жалба, односно со кое се потврдува решението на првостепениот суд за отфрлање на ревизијата

Ревизијата против решение е деволутивен, ограничен, несуспензивен и двостран правен лек.

---

²³ Член 378, Проф. д-р Чавдар,К. Доцент д-р Чавдар,К. 2011, Закон за парничната постапка со коментари, судска практика, обрасци за практична примена и предметен регистар, Скопје, Академик

Користена литература BIBLIOGRAPHY:

1. Д-р Јаневски, А., д-р Зороска-Камиловска, Т. 2012, *Граѓанско процесно право*,. книга прва - Парнично право, второ изменето и дополнето издание, Скопје, Правен факултет „Јустинијан Први,, .
2. Д-р Георгиевски, С. 2000, *Граѓанско процесно право*, Скопје, Култура.
3. Д-р Георгиевски, С. 1984, *Граѓанско процесно право*, Скопје, Култура.
4. D-r Poznič, B. 1982, *Građansko procesno pravo*, Beograd, Savremena administracija.
5. D-r Poznič, B. 1965, *Građansko procesno pravo*, Beograd, Savremena administracija.
6. D-r Poznič, B. 1962, *Građansko procesno pravo*, Beograd, Savremena administracija.
7. D-r Kamhi, S. 1961, *Građanski sudski postupak*, Sarajevo, Veselin Masleša.
8. Triva, S., Belajec, V., m-r Dika, M., 1977, *Novo parnično procesno pravo*, Zbirka radova, Zagreb, izdavačka kuća,
9. D-r Bazala, B. 1969, *Zakon o parničnom postupku s objašnjenjima i sudskim odlukama*, Zagreb, Novinsko-izdavački, štamparski i birotehnički zavod.
10. D-r Zuglija, S. 1957, *Građanski parnični postupak FNRJ*, Zagreb, Školska Knjiga.
11. Проф. д-р Чавдар, К., Доцент д-р Чавдар, К. 2011, *Закон за парничната постапка со коментари, судска практика, образци за практична примена и предметен регистар*, Скопје, Академик.
12. Врховен суд на Република Македонија, 1992, *Збирка на судски одлуки 1985-1989*, книга IV, Скопје,
13. Врховен суд на Република Македонија, 1976, *Збирка на судски одлуки*, книга I, Скопје,
14. Д-р Витларов, Т., д-р Чавдар, К. 2009, *Збирка на судски одлуки*, Скопје, Здружение на правници,
15. *Pravni leksikon*, 1970, Beograd, Savremena administracija.
16. Prof. d-r Triva, S. 1968, *Rječnik građanskog procesnog prava*, Zagreb.
17. *Закон за парничната постапка*, Пречистен текст, „Службен весник на РМ,, бр.7 од 20.01.2011 год.
18. *Закон за парничната постапка*, „Службен весник на РМ,, бр. 79/2005, 110/2008, 83/2009, 116/2010,
19. *Закон за парнична постапка*, пречистен текст, „Службен весник на РМ,, бр.33/1998,
20. *Закон за парнична постапка*, „Службен лист на СФРЈ,, бр.4/77, 36/77, 36/80, 69/82, 58/84, 74/87, 57/89, 20/90, 27/90 и 35/91,
21. *Уставен закон за спроведување на Уставот на Република Македонија*, „Службен весник на РМ,, бр.52/91

